

Færre ulykker når ledelsen taler sikkerhed med medarbejderne

Bedre sikkerhed og færre ulykker. Sådan vil hverdagen være på byggepladser, i industri og i gods-transportbranchen, hvis ledelsen taler direkte med medarbejderne om sikkerheden i det daglige.

Det er hovedkonklusionen af forskningsprojektet FAIS udført af Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) og Arbejdsmedicinsk Klinik Herning.

Fra reaktiv til proaktiv forebyggelse af ulykker

Traditionelt har forebyggelse af arbejdsulykker fokuseret på at analysere ulykker, der har fundet sted. Det har virksomheder typisk gjort ved fx at undersøge de umiddelbare årsager til en ulykke, hvilket kaldes reaktiv ulykkesforebyggelse. De senere års internationale studier tyder dog på, at en proaktiv tilgang med fokus på arbejdssikkerheden giver langt større effekt. En proaktiv tilgang betyder, at der forbygges ved at sætte ind, før ulykken sker. I FAIS-projektet er dette blandt andet opnået ved, at ledelsen har fået løbende feedback

om kommunikation og sikkerhedsforhold på arbejdspladsen med det formål at fastholde fokus og prioritering af vedtagne politik og praksis omkring sikkerheden.

Mellemlideren har en vigtig rolle for sikkerheden

I praksis er der ofte forskel på en virksomheds overordnede sikkerhedspolitik og den faktiske prioritering af sikkerhed i arbejdet. Det skyldes blandt andet, at den daglige samtale mellem ledere og medarbejdere på fx en byggeplads sjældent drejer sig om sikkerhed. I praksis får sikkerhed en lav prioritet, selv om sikkerhed har høj prioritet i virksomhedens politik. Mellemlidere spiller derfor en vigtig rolle i forhold til at få sat sikkerhed på dagsordenen i det daglige arbejde og få omsat ord til handling.

TRE FARLIGE BRANCHER HAR VÆRET UNDERSØGT I FAIS-PROJEKTET

FAIS står for Forebyggelse af Alvorlige Arbejdsulykker gennem Intervention i Sikkerhed og Sikkerhedskultur. FAIS omfatter i alt fem delprojekter på i alt tolv arbejdspladser i brancherne bygge og anlæg, gods-transport og industri. De tre brancher har, ifølge Arbejdstilsynet (2004), alle en relativt høj forekomst af arbejdsulykker. I industri samt bygge og anlæg blev der gennemført interventioner. I godstransport fulgte forskerne bl.a. kommunikationen om sikkerhed, men uden interventioner.

Hovedresultater fra FAIS-projektet

Resultaterne stammer fra tolv arbejdspladser, dvs. syv byggepladser, fire vognmandsvirksomheder og en industrivirksomhed

SAMLEDE RESULTATER FOR ARBEJDSPLADSERNE I DE TRE HØJRISIKOBRANCHER

- Øget sikkerhedskommunikation mellem ledere og medarbejdere er både realistisk og effektivt, hvis man vil forbedre sikkerheden på arbejdspladserne.
- Der er hyppigere kontakt mellem ledelse og medarbejdere på arbejdspladser i bygge og anlæg samt i industri, og mindre hyppig kontakt på arbejdspladser i godstransportbranchen.
- Kun i en ud af ti kontakter mellem ledelse og medarbejdere er emnet medarbejdernes sikkerhed.
- Når ledelsen i det daglige taler mere med medarbejderne om sikkerhed medvirker det til at forbedre arbejdssikkerheden.

RESULTATER FOR SPECIELT BYGGE OG ANLÆG

- Det var muligt at øge kommunikationen om sikkerhed mellem ledere og medarbejdere uden at det fjernede fokus fra produktion og kvalitet.
- Den øgede kommunikation om sikkerhed medvirkede til en bedre sikkerhed på byggepladserne.
- En øget kommunikation om sikkerhed mellem ledelse og ansatte reducerede antallet af sikkerhedsfejl.
- Effekten af den øgede kommunikation så især ud til at reducere sikkerhedsfejl på nogle områder, bl.a. ved adgangsveje samt ved afspærring og afdækning.
- De kvalitative observationer tyder på, at byggepladsledelsen har mindre engagement i sikkerhed, når de kun evalueres på tid og økonomi.

RESULTATER FOR SPECIELT GODSTRANSPORT

- Erfarne godstransportchauffører vender i høj grad sikkerhedsspørgsmål i deres netværk, som går på tværs af transportvirksomhederne. Det sætter til en vis grad virksomhederne ud af spillet, hvad angår service og sikkerhed og stiller nye chauffører uden netværk i en vanskelig situation.
- Hvis vognmandsvirksomhederne skal være en central aktør i at forbedre sikkerheden i godstransportbranchen, kræver det, at der skal udvikles nye kontaktformer mellem chauffører og kørselsledelse, som kan øge kommunikationen om sikkerhed.

RESULTATER FOR SPECIELT INDUSTRI

- I industrivirksomheden øgede sikkerhedsorganisationen hyppigheden af kontakter mellem ledere og medarbejdere. Og sikkerhedsorganisationen medvirkede også til at få et øget fokus.
- Der blev observeret et fald i forekomsten af usikker adfærd henover projektperioden.
- Antallet af anmeldeligt ulykker på virksomheden faldt.
- Der var et signifikant fald i antallet af medarbejdere, der rapporterede at have været udsat for mindst en ulykke indenfor hhv. den sidste måned og de sidste tolv måneder.
- Sikkerhedskulturen i industrivirksomheden blev klart forbedret som følge af den øgede kontakt mellem ledelse og medarbejdere og det øgede fokus på sikkerheden.

LÆS RAPPORTEN OM FAIS

Dyreborg J. et al. Forebyggelse af alvorlige arbejdsulykker gennem intervention i sikkerhed og sikkerhedskultur. NFA, 2008. Rapporten kan downloades på www.arbejdsmiljoforskning.dk eller købes via www.arbejdsmiljobutikken.dk.

FINANCIERING AF FAIS

Projektet er finansieret af Arbejdsmiljøforskningsfonden. Læs mere om fonden på Arbejdstilsynets hjemmeside www.at.dk

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Spørgsmål kan rettes til seniorforsker Johnny Dyreborg, jdy@arbejdsmiljoforskning.dk, eller seniorforsker Pete Kines, pk@arbejdsmiljoforskning.dk, begge fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, NFA.

Det Nationale
Forskningscenter
for Arbejdsmiljø

Lersø Parkallé 105
2100 København Ø

Tlf 39 16 52 00
Fax 39 16 52 01

nfa@arbejdsmiljoforskning.dk
www.arbejdsmiljoforskning.dk